

Uzasadnienie
projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego
w sprawie Chełmskiego Parku Krajobrazowego

Chełmski Park Krajobrazowy położony jest na terenie województwa lubelskiego w powiecie chełmskim, na terenie gmin: Chełm, Dorohusk, Ruda- Huta, Sawin i Kamień. Jego otulina znajduje się w powiecie chełmskim, na terenie gmin: Chełm, Dorohusk, Ruda- Huta, Sawin i Kamień oraz w powiecie włodawskim, na terenie gminy Hańsk.

Został utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej (WRN) w Chełmie Nr XVIII/89/83 z dnia 23 marca 1983 r. w sprawie ustanowienia parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa chełmskiego (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego Nr 4, poz. 24 z 1983 r.). Obecnie obowiązuje rozporządzenie Nr 17 Wojewody Lubelskiego z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie Chełmskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Lub. z 2003 r. Nr 39, poz. 1222 z późn. zm.).

W dniu 1 sierpnia 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. Nr 92, poz. 753 z późn. zm.), która przekazała sejmikom województw, w miejsce wojewodów, kompetencje utworzenia, powiększenia, likwidacji i zmniejszenia obszaru parków krajobrazowych. Zgodnie z art. 35 przedmiotowej ustawy dotychczas obowiązujące akty prawa miejscowego zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wydanych na podstawie upoważnień zmienianych w/w ustawą. Tym samym rozporządzenie Nr 17 Wojewody Lubelskiego, z chwilą wejścia w życie niniejszej uchwały, zostaje uchylone z mocy w/w ustawy. Sejmik województwa w uchwale w sprawie parku krajobrazowego określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeśli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części wybrane spośród katalogu zakazów określonego w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. poz. 1478, z późn. zm.).

W przedkładanym projekcie uchwały uszczegółowiono przebieg granicy Chełmskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny poprzez podanie współrzędnych punktów załamania granic w państwowym układzie współrzędnych płaskich prostokątnych "1992". Na potrzeby uszczegółowienia przebiegu granic przyjęto następującą metodologię. Granice określono w oparciu o opis zawarty w rozporządzeniu Nr 17 Wojewody Lubelskiego z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie Chełmskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Lub. z 2003 r. Nr 39, poz. 1222 z późn. zm.) oraz o mapę Chełmskiego Parku Krajobrazowego w skali 1:50 000, będącą w zbiorach Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych. Uszczegółowienia dokonano zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz. U. z 2012 r. poz. 1080), zgodnie z którym opis granicy parku należy przedstawić za pomocą listy współrzędnych punktów załamania granicy. Na potrzeby szczegółowego i jednoznacznego wyznaczenia granicy Parku przyjęto, że przebieg granicy będzie prowadzony w miarę możliwości po granicy działek ewidencyjnych lub po granicy użytków. W tym celu pozyskano dane z Powiatowych Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Chełmie, Włodawie i Łęcznej. Ponadto przyjęto metodologię, zgodnie z którą, drogi przylegające do granicy Parku zostały wyłączone z obszaru chronionego, natomiast ciekі zostały włączone do terenu Parku.

Głównym celem proponowanego projektu uchwały jest uszczegółowienie przebiegu granic Parku i jego otuliny oraz aktualizacja przepisów obowiązujących na terenie Parku.

Dodatkowo, w porozumieniu z władzami gmin Kamień i Sawin oraz właścicielami gruntów prywatnych, podjęto decyzję o powiększeniu obszaru Parku w granicach wyżej wymienionych gmin oraz przesunięciu granic jego otuliny. W obrębie gminy Sawin tereny, o które zostanie powiększony Chełmski Park Krajobrazowy to podmokłe i zabagnione nieużytki rolne, cenne pod względem przyrodniczym. Natomiast zmiany dotyczące gmin Sawin polegają na utworzeniu otuliny w miejscu, w którym Park jej nie posiada i poprowadzenie jej granicy wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 13 oraz na włączeniu w granice Parku wsi Przysiółek ze względu na znajdujące się tam zabytki historyczno-kulturowe.

W związku z uszczegółowieniem przebiegu granicy Parku oraz jego powiększeniem zmieniła się powierzchnia Parku. Zgodnie z rozporządzeniem Nr 17 Wojewody Lubelskiego w sprawie Chełmskiego Parku Krajobrazowego powierzchnia Parku obecnie wynosi 16 457,00 ha. Po przeprowadzeniu omówionych powyżej zmian obliczona powierzchnia Parku będzie wynosiła 17 661,68 ha (więcej o 1 204,68 ha). Powierzchnia otuliny Parku, która zgodnie z rozporządzeniem obecnie wynosi 10 878,00 ha, po zmianach zmniejszy się o 255,48 ha do 10 622,52 ha. Różnica między powierzchnią zapisaną w rozporządzeniu, a powierzchnią obliczoną po ustaleniu dokładnego przebiegu granicy Parku i otuliny wynika ze stopnia szczegółowości wyznaczenia granic, zwiększenia dokładności wykonywanych pomiarów oraz powiększenia obszaru Parku.

Zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody sejmik województwa w uchwale w sprawie utworzenia parku krajobrazowego określa zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony. W związku z powyższym na terenie Parku wprowadzono zakazy wymienione w § 3.

Tworząc reżim ochronny Parku w postaci listy zakazów obowiązujących na jego terenie, kierowano się celami, dla których został powołany. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Chełmski Park Krajobrazowy utworzono dla ochrony unikalnych walorów przyrodniczych specyficznego krajobrazu Polesia Wołyńskiego, a w szczególności:

- naturalnego ukształtowania terenu z rzadkimi formami krasu kredy piszącej,
- mozaiki siedlisk torfowisk węglanowych i muraw kserotermicznych,
- ekosystemów leśnych i łąkowych wraz z charakterystyczną florą i fauną,
- stanowisk i skupisk chronionych gatunków roślin, m.in. jęczyczki syberyjskiej, dwulistnika muszego, turzycy Buxbauma, turzycy Davalla, zerwy kulistej,
- miejsc łąkowych oraz miejsc sezonowego bytowania chronionych gatunków zwierząt, m.in. żółwia błotnego, wodniczki, bociana czarnego, orlika krzykliwego, a także motyli, m.in. przeplatki aurinii, czerwończyka nieparka, modraszki: telejus i nausitous,
- obszarów o największych walorach przyrodniczych objętych ochroną rezerwatową: Bagno Serebryskie, Brzeżno, Roskosz oraz Bachus.

Park posiada także walory kulturowe, do których zaliczane są zabytki architektury świeckiej i sakralnej takie jak np.: barokowy zespół pałacowo-parkowy w Srebrzyszczu, XIX-wieczny kościół ewangelicko-augsburski pw. św. Mateusza w miejscowości Zarudnia, XVIII-wieczny, drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych w Przysiółku. Do dzisiaj również zachowały się na terenie Parku pozostałości średniowiecznych grodzisk w Sajczycach i Czuczycach oraz liczne mogiły partyzanckie i żołnierskie z okresu walk o odzyskanie niepodległości Polski.

W związku z powyższym spośród zakazów możliwych do wyboru z katalogu zakazów,

określonego w ustawie o ochronie przyrody, wybrano następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od :
  - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz
  - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 10) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Wybrane zakazy służą zapewnieniu ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska na terenie Chełmskiego Parku Krajobrazowego.

W porównaniu z rozporządzeniem Nr 17 Wojewody Lubelskiego w sprawie Chełmskiego Parku Krajobrazowego, w niniejszym projekcie uchwały nie wprowadzono zakazów:

- 1) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 2) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 3) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;

Mając na uwadze, że zachowanie i popularyzacja wartości objętych ochroną prawną powinna odbywać się w warunkach zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego potrzeby środowiskowe, gospodarcze i społeczne, niniejsza uchwała wprowadza odstępstwa od kilku zakazów.

Zakazy, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 5 i 6 projektu uchwały (tj. zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (...) oraz zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych (...)) nie dotyczą czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć

mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz parku krajobrazowego.

Zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 7 projektu uchwały (tj. zakaz budowania nowych obiektów budowlanych (...)) nie dotyczy wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi prowadzonymi do linii istniejącej zabudowy, dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane wykonywanymi wewnątrz kompleksów zwartej zabudowy posiadającej nie mniej niż 5 budynków, za wyjątkiem budynków o funkcji wyłącznie gospodarczej, pomiędzy którymi największa odległość sąsiadujących ze sobą budynków nie przekracza 100 m, będących uzupełnieniem terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych rozumianych zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych dopuszczonymi w:

- 1) planie ochrony Parku lub planach ochrony innych form ochrony przyrody pokrywających się z obszarem Parku,
- 2) studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach ogólnych gmin,
- 3) ostatecznych decyzjach o warunkach zabudowy.

Wyżej wymienione odstępstwo ma za zadanie ułatwić zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych i rekreacyjnych lokalnej społeczności.

Zapisy niniejszej uchwały umożliwiają zgodnie z zapisami art. 16 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody zachowanie i popularyzację wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się, że projekt uchwały wpłynie na zmianę uwarunkowań społecznych oraz nie spowoduje skutków finansowych.

Niniejszy projekt podlega zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody uzgodnieniom z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie, Radą Gminy Dorohusk, Radą Gminy Chełm, Radą Gminy Ruda-Huta, Radą Gminy Sawin, Radą Gminy Kamień, Radą Gminy Hańsk.